

Ο πολυεκθειασμένος ισχυρισμός ότι οι άνθρωποι είναι «μοναδικοί» είναι αδιάφορος, μη κατατοπιστικός και ταυτολογικός. Κάθε είδος είναι μοναδικό, εξ' ορισμού: το γεράκι, ο κροταλιάς, ο ασημόραχος γορίλας, ο αφρικανικός ελέφαντας και το δελφίνι, είναι όλα μοναδικά σε σχέση με τα υπόλοιπα. Έτσι οι άνθρωποι δεν είναι μοναδικοί ούτε καν στο να είναι μοναδικοί, απλά μοιράζονται αυτή τη βιολογική ιδιότητα που σχετίζεται με τη φυσική επιλογή και τη δημιουργία νέων ειδών.

Η Καταγωγή των Ειδών του Δαρβίνου το 1859 και η θεωρία της φυσικής επιλογής έφερε μαζί μια διανοητική επανάσταση που αναπόφευκτα άλλαξε την αντίληψη των ανθρώπων για τον φυσικό κόσμο και για τον εαυτό τους. Η θεωρία του Δαρβίνου επηρέασε διανοητές όπως ο Μαρξ όσο και τις επακόλουθες ριζοσπαστικές σκέψεις. Κανένας όμως δεν διατήρησε την έμφαση του Δαρβίνου στη νοημοσύνη της ζωικής ζωής, την εξελικτική συνέχεια από τους μη ανθρώπους στην ανθρώπινη ζωή και στη βασική ισότητα μεταξύ όλων των ειδών. Όντας εξαιρετικά βολικός για μια ταξική κοινωνία, οι καπιταλιστές αρπάχτηκαν από τον Κοινωνικό Δαρβινισμό για να νομιμοποιήσουν και να φυσικοποιήσουν την εκμεταλλευτική τους κυριαρχία επί των εργατών. Επικαλούμενοι ψευδο-οικολογικές έννοιες όπως ο «ανταγωνισμός», η «πάλη» και η «επιβίωση του ισχυρότερου», οι υπερασπιστές του μπασταρδεμένου Δαρβινισμού χρησιμοποίησαν τη θεωρία της φυσικής επιλογής για να απεικονίσουν την κοινωνική ζωή σαν έναν αγώνα, μια μάχη και έναν πόλεμο, όπου τα

τρόπια καταλήγουν στην ελίτ των νικητών. Ο Κοινωνικός Δαρβινισμός και η ιδεολογία του «δικαίου του ισχυρότερου» διαπότισε τη συλλογική συνείδηση ώστε να ενδυναμώσει όχι μόνο την κυριαρχία ορισμένων ανθρώπων επί άλλων, αλλά επίσης και όλων των ανθρώπων επί των ζώων. Έτσι, με τη νοημοσύνη τους, την υποτιθέμενη ανώτερη ευφυΐα τους και τις τεχνολογικές τους δυνάμεις, οι άνθρωποι «σκαρφάλωσαν στην κορυφή της τροφικής αλυσίδας», όπως λέει και η δημοφιλής ρήση, και αφού υπερτερούν σε δύναμη, θεωρούν την εξουσία τους «δικαίη».

Το θεωρητικό πλαίσιο που τροφοδοτεί τον σπισισμό, τροφοδοτεί και την καθημερινή πρακτική και έχει σαν αποτέλεσμα απεριγράπτα σκληρές μορφές κυριαρχίας, βίας και δολοφονίας. Τα ζώα στα πειραματικά εργαστήρια, στα βιομηχανικά εκτροφεία, στα εκτροφεία γούνας, στα εργοστάσια δέρματος, στους ζωολογικούς κήπους, στο τσίρκο, στα ροντέο και άλλους θεσμούς εκμετάλλευσης είναι η σημαντικότερη υποδουλωμένη και προλεταριακή δύναμη της σύγχρονης καπιταλιστικής κοινωνίας. Κάθε χρόνο, σε παγκόσμιο επίπεδο, είναι έγκλειστα, βασανίζονται και δολοφονούνται κατά δισεκατομμύρια. Οι πρώτες ύλες της ανθρώπινης οικονομίας, τα ζώα, γίνονται αντικείμενο εκμετάλλευσης για τη γούνα τους, τη σάρκα τους και τα σωματικά υγρά τους. Κλεμμένα από την άγρια φύση, έχοντας αναπαραχθεί και μεγαλώσει σε αιχμαλωσία, κρατούμενα σε κλουβιά και με αλυσίδες ενάντια στη θέλησή τους και χωρίς τη συγκατάθεσή τους, τα ζώα είναι κυριολεκτικά σκλάβοι, και απαραίτητα στοιχεία της σύγχρονης καπιταλιστικής δουλκικής οικονομίας. Είναι τα καύσιμα χωρίς τα οποία οι εταιρικές και επιστημονικές μηχανές δεν μπορούν να λειτουργήσουν.

Κι ενώ τα νέα κοινωνικά κινήματα επιδιώκουν το τέλος των ιεραρχιών και νέες σχέσεις με το φυσικό κόσμο, οι πιο προοδευτικές και ριζοσπαστικές ομάδες, με λίγες εξαιρέσεις, έχουν συστηματικά υποτιμήσει ή αγνοήσει την φρικτή δεινοπάθεια των ζώων ως τετριμμένο ζήτημα έναντι των ανθρώπινων δεινών, και εξαιτίας αυτού έχουν χλευάσει ή έχουν αποτρέψει το κίνημα της απελευθέρωσης ζώων που προέκυψε την δεκαετία του 70, από το να γίνει ένα από τα πιο δυναμικά, ισχυρά και διαδεδομένα παγκόσμια κινήματα. Αλλά η διεκδίκηση των δικαιωμάτων και της απελευθέρωσης των ανθρώπων και των ζώων δεν είναι ένα παιχνίδι μηδενικού αθροίσματος, όπου τα οφέλη για τα ζώα απαιτούν απώλειες για τους ανθρώπους. Η απελευθέρωση των ανθρώπων, των ζώων και της γης είναι αλληλένδετοι αγώνες που πρέπει να αντιμετωπιστούν ως ένας.

Η προκατάληψη και η μεροληπτική οπτική του σπισισμού μαστίζει μαζί με όλη την κοινωνία και το σύνολο των ελευθεριακών χώρων και κατ' επέκταση και τους ανθρώπους που περιβάλλουν τους χώρους αυτούς, και θέτει υπό αμφισβήτηση το βαθμό της ριζοσπαστικής, αντιθετικής, ή προοδευτικής φύσης των θέσεων και πολιτικών τους. Μια σειρά αβάσιμων, κατασκευασμένων μύθων που εύκολα καταρρίπτονται με βάση τη λογική και τα σύγχρονα επιστημονικά δεδομένα, τους οδηγούν σε μια εξόφθαλμη ασυνέπεια. Υποστηρίζουν αξίες όπως η ειρήνη, η πολιτική της μη βίας, η δικαιοσύνη και η ισότητα, ενώ στην καθημερινή τους ζωή εκμεταλλεύονται ζώα, προωθώντας την ιδεολογία του σπισισμού και αγνοώντας το ολοκαύτωμα που συμβαίνει ενάντια σε άλλα είδη απειλώντας σοβαρά ολόκληρο τον πλανήτη.

Οι κοινωνικοί οικολόγοι και οι «οικο-ανθρωπιστές» όπως ο Murray Bookchin καταδικάζουν

την εκβιομηχάνιση της κακοποίησης και της δολοφονίας των ζώων, αλλά δεν αμφισβητούν ποτέ το υποτιθέμενο δικαίωμα της χρήσης ζώων για ανθρώπινους λόγους. Αγνοώντας τις επιστημονικές μελέτες που τεκμηριώνουν το λόγο, τη γλώσσα, τον πολιτισμό και την τεχνολογία μέσα στα διάφορα είδη ζώων, ο Bookchin προβάλλει την Καρτεσιανή-Μαρξιστική μηχανιστική άποψη για τα ζώα ως χαζά και άλαλα πλάσματα απαλλαγμένα λόγου και γλώσσας. Με αυτόν τον τρόπο και οι κοινωνικοί οικολόγοι αποτυγχάνουν να αντιληφθούν και να ενσωματώσουν στις θεωρίες τους τον αντίκτυπο της εκμετάλλευσης των ζώων στο περιβάλλον και στην ανθρώπινη κοινωνία και ψυχολογία. Καταλήγουν να ενστερνίζονται κοινές απόψεις με το Κίνημα Ευημερίας Ζώων, επιτρέποντας και καθιερώνοντας μερικές από τις πιο απεριγράπτες μορφές βίας απέναντι στα ζώα. Από την άλλη, η οικολογία αποκαλύπτει ότι οι άνθρωποι, οι οποίοι θεωρούν τον εαυτό τους ως την υψηλότερη μορφή ζωής, είναι στην πραγματικότητα μια προέκταση και ένα μέρος της φύσης και ενός απίστευτα πολυσύνθετου συστήματος σχέσεων, εντελώς εξαρτημένοι από τις μικρότερες, και τις υποτιθέμενες χαμηλότερες και «άχαρες» μορφές ζωής. Ο γαιοσκώληκας, το σκαθάρι της κοπριάς, η πεταλούδα και τα βακτηρίδια είναι πολύ πιο κρίσιμα για τη δυναμική της Γης από τους ανθρώπους, που τουλάχιστον σε αυτό το κρίσιμο σημείο της κοινωνικής εξέλιξής τους είναι μια καταστρεπτική και αποδιοργανωτική δύναμη που απειλεί όλα τα συστήματα ζωής του πλανήτη.

Η κριτική της υπεροψίας του ανθρώπου πάνω στη φύση και της αποξένωσής του από αυτή, όταν ταυτόχρονα αποκλείει τα εκατομμύρια ζωικών ειδών που περιέχονται σε αυτόν, είναι σπισιστική, μωπική και ανεπαρκής. Είναι σαν να θέλει κανείς να ταυτιστεί με το σεβασμό στα ποτάμια και τα βουνά αλλά να συνεχίζει να θέλει να τρώει, να πειραματίζεται, να ντύνεται και να διασκεδάζει εκμεταλλευόμενος τα ζώα. Είναι σαφώς πιο δύσκολο να εξετάσουμε τον κρίσιμο ρόλο που παίζουν τα ζώα στη διατήρηση των οικοσυστημάτων και τις δραματικές περιβαλλοντικές συνέπειες της εκμετάλλευσης των ζώων, ακόμα και αφήνοντας στην άκρη πιο σύνθετα ζητήματα, όπως οι σχέσεις μεταξύ της βίας προς τα ζώα και της βίας προς άλλα ανθρώπινα πλάσματα. Επιπλέον, είναι πολύ ευκολότερο για κάποιον να προσεγγίσει το σεβασμό προς τη φύση μέσω της ανακύκλωσης, της φύτευσης δέντρων, ή της οδήγησης υβριδικών αυτοκινήτων από ότι να σεβαστεί τα ζώα με το να γίνει ένας βίγκαν που παύει να τρώει και να φοράει σώματα και προϊόντα ζώων. Και είναι ακόμα πιο εύκολο να χλευάσουμε ένα ζήτημα που προκαλεί τα ανθρωποκεντρικά, σπισιστικά και ανθρωπιστικά δόγματα που είναι τόσο βαθιά περιχαρακωμένα και στις σοσιαλιστικές και αναρχικές σκέψεις και παραδόσεις.

Η ηθική και λογική έκπτωση του Κινήματος Ευημερίας Ζώων, που ενώ καταδικάζει τον βασανισμό τους, δέχεται την δολοφονία τους, το διαφοροποιεί από την πιο ριζοσπαστική στάση του Κινήματος Απελευθέρωσης Ζώων, και αποτελεί ένα επικίνδυνο τέχνασμα και εμπόδιο κατά της ηθικής προόδου. Οι αγωνιστές του 19ου αιώνα για την κατάργηση της δουλείας, δεν περιορίζονταν στην «υποχρέωση» του αφέντη να είναι καλός προς τους σκλάβους, στο να τους ταΐζει και να τους ντύνει καλά, ή να τους επιτρέπει επαρκή ξεκούραση. Αντίθετα, απαιτήσαν τη συνολική και απεριόριστη εξάλειψη της σχέσης αφέντη-δούλου, την απελευθέρωση των σκλάβων από όλες τις μορφές δουλείας. Ομοίως το Κίνημα Απελευθέρωσης Ζώων απορρίπτει τις θεσμικές και πρακτικές μεταρρυθμίσεις της σκλαβιάς των ζώων ως συνολικά ανεπαρκείς, και προσανατολίζεται στην πλήρη χειραφέτηση των ζώων από όλες τις μορφές ανθρώπινης εκμετάλλευσης, υποταγής και κυριαρχίας.

Μέσα από πλήθος μελετών και ένα χείμαρρο βιβλίων και δημοσιευμάτων η επιστήμη της «γνωστικής ηθολογίας» που μελετά τη νοημοσύνη των ζώων, έρχεται να ανατρέψει τη ρηχή κατανόησή μας για τα μη ανθρώπινα ζώα, αλλάζοντας συγχρόνως τη ματαιόδοξη εικόνα μας για εμάς, και ταυτόχρονα επιβεβαιώνει τα συμπεράσματα της κοινής λογικής και της αμερόληπτης παρατήρησης. Από την πρωτοποριακή εργασία του Donald Griffin στη δεκαετία του '80 μέχρι τις πρόσφατες μελέτες του Roger Fouts, του Frans de Wall, του Marc Bekoff, του Steven Wise και άλλων, η ηθολογία έχει καταδείξει ότι τα ζώα έχουν πολύ πιο σύνθετες σκέψεις, συναισθήματα και κοινωνικές ζωές από ότι οι περισσότεροι άνθρωποι τολμούσαν να φανταστούν. Οι επιστημονικές αποδείξεις, εργαλείο για την ριζοσπαστική δράση και σκέψη, είναι πλέον διαθέσιμες σε όλους και δείχνουν ότι τα μη ανθρώπινα ζώα έχουν κάθε συναίσθημα που έχουμε και εμείς, συμπεριλαμβανομένου του φόβου, της πίεσης, της μοναξιάς, της θλίψης, της ζήλιας, της αμηχανίας, της υπερηφάνειας, της ενσυναίσθησης, της αγάπης, της ευτυχίας και της χαράς.

Στις έντονες περιγραφές τους, ο Jeffrey Masson και η Susan McCarthy περιγράφουν πώς ο Michael ο γορίλας λάτρευε τον τραγουδιστή της όπερας Luciano Pavarotti• πώς η Hoku το δελφίνι πενθούσε για το θάνατο του Kiko, του συντρόφου της στο θαλάσσιο πάρκο, και πώς ο Flint ο χιμπατζής πέθανε από θλίψη εξαιτίας του θανάτου της μητέρας του, Flo. Είναι γνωστό το γεγονός ότι οι ελέφαντες πενθούν τους νεκρούς τους, θεσπίζουν τελετουργικά ενταφιασμού και φαινομενικά παρουσιάζουν μια συνειδητοποίηση της σημασίας και της μονιμότητας του θανάτου. Τα ζώα γνωρίζουν τη χαρά καθώς και τη θλίψη, και μπορούν να είναι εύθυμα καθώς και σοβαρά. Κατέχουν επίσης μια αισθητική αντίληψη και την αίσθηση του χιούμορ, όπως είναι εμφανές στη συμπεριφορά των πουλιών που ευχαριστιούνται να χορεύουν και στους χιμπατζήδες που λατρεύουν να χτυπούν τύμπανα, να πετάνε μπάλες και να ζωγραφίζουν.

Οι χιμπατζήδες, οι μακάκοι, τα δελφίνια, οι ελέφαντες και άλλα μη ανθρώπινα είδη, δεν είναι μόνο ζώα, είναι πολιτικά ζώα, και αρκετά δεξιότεχνα και Μακιαβελικά. Παλεύουν για τροφή, χώρο, αναπαραγωγή και δύναμη και κοινωνική θέση. Στις πολιτικές ζωές τους, λαμβάνουν συνειδητές αποφάσεις και στρατηγικές επιλογές, και μέσω ήχων, σχηματισμών ομάδων, συμμαχιών και προσφοράς ή απόσυρσης υποστήριξης, κάνουν ακόμη και συλλογικές ψηφοφορίες. Όχι μόνο έχουν τα μη ανθρώπινα ζώα πολιτισμό, τέχνη, τεχνολογία και ηθική, αλλά αυτά τα έχουν ανακαλύψει (ή υπήρξαν ενεργοί παράγοντες στην ανάπτυξή τους) μέσα στο κοινωνικό τους πλαίσιο, τις περιβαλλοντικές τους συνθήκες και περιορισμούς, και την εξελικτική δυναμική τους. Οι άνθρωποι δεν εφηύραν ούτε την ηθική και τη δικαιοσύνη, ούτε την πολιτική της επιβολής. Αυτές οι κοινωνικές συμπεριφορές εξελίχθηκαν σε ένα εξελικτικό πλαίσιο που προηγήθηκε κατά πολύ της ανθρώπινης προέλευσης. Μπορούμε να κατανοήσουμε πολλά για την ανθρώπινη συμπεριφορά, μόλις καταρρίψουμε τη θέση της μοναδικότητάς μας και σχετίσουμε τους ανθρώπους με τους πρωτεύοντες προγόνους τους. Εξετάζοντας τη φύση μέσω του διαστρεβλωμένου φακού του σπισισμού και της άγνοιας των σύγχρονων επιστημονικών εξελίξεων, δεν είναι δυνατόν να κατανοήσουμε είτε τα ανθρώπινα είτε τα μη ανθρώπινα ζώα με οποιοδήποτε επαρκή τρόπο.

Τα επιστημονικά συμπεράσματα της γνωστικής ηθολογίας θέτουν ηθικά ερωτήματα για τη θέση μας στο κόσμο και για την σχέση μας με τα μη ανθρώπινα ζώα, που η προοδευτική σκέψη, έχει παραλείψει ή αποφύγει να διερευνήσει. Φωτίζοντας όμως όλο και περισσότερο

την φύση των μη ανθρώπινων ζώων, οι σπισιστικές αντιλήψεις χάνουν την διανοητική τους αξιοπιστία και τα άκαμπτα όρια μεταξύ των ανθρώπινων και των μη ανθρώπινων ζώων συνεχίζουν να συρρικνώνονται. Όπως κάθε φορά που εμφανίζεται μια ρωγμή στον ναρκισσιστικό χάρτη της πραγματικότητάς τους, οι άνθρωποι αναγκάζονται να επανεκτιμήσουν τη φύση του σύμπαντος, να επαναπροσδιορίσουν τη σχέση τους με αυτό, και να επαναφέρουν τη φιλοσοφική τάξη. Ο Richard Ryder, ο Άγγλος φιλόσοφος που εφηύρε τον όρο «σπισισμός», αναφερόμενος στα τέσσερα σημαντικά χτυπήματα στις ανθρωποκεντρικές και σπισιστικές ταυτότητες που προκλήθηκαν από τον Κοπέρνικο, τον Δαρβίνο, τον Φρόντ και πρόσφατα την κυβερνητική μηχανική προτείνει πως «τώρα πρέπει να συνεχίσουμε αυτή τη διαδικασία με την απόρριψη του σπισισμού, μαζί με τις άλλες αυταπάτες ή τη μεγαλοπρέπιά μας, και να δεχτούμε τη φυσική μας θέση στον κόσμο». Η τρέχουσα συζήτηση σχετικά με τη σκλαβιά των ζώων προκαλεί μια κρίσιμη διερεύνηση μέσα στην ανθρώπινη ψυχή που έχει φθαρεί από τη βία, την υπεροψία και την αλλοτρίωση, και βάζει επιτακτικά την ανάγκη για μια νέα ηθική και ευαισθησία που πηγάζει από το σεβασμό για κάθε ζωή.

Του Steven Best

“Ας μιλήσουμε για ολική απελευθέρωση ή ας μη μιλήσουμε καθόλου” Steven Best

Ο πολυεκθειασμένος ισχυρισμός ότι οι άνθρωποι είναι «μοναδικοί» είναι αδιάφορος, μη κατατοπιστικός και ταυτολογικός. Κάθε είδος είναι μοναδικό, εξ' ορισμού: το γεράκι, ο κροταλίας, ο ασημόραχος γορίλας, ο αφρικανικός ελέφαντας και το δελφίνι

, είναι όλα μοναδικά σε σχέση με τα υπόλοιπα. Έτσι οι άνθρωποι δεν είναι μοναδικοί ούτε καν στο να είναι μοναδικοί, απλά μοιράζονται αυτή τη βιολογική ιδιότητα που σχετίζεται με τη φυσική επιλογή και τη δημιουργία νέων ειδών.

Η Καταγωγή των Ειδών του Δαρβίνου το 1859 και η θεωρία της φυσικής επιλογής έφερε μαζί μια διανοητική επανάσταση που αναπόφευκτα άλλαξε την αντίληψη των ανθρώπων για τον φυσικό κόσμο και για τον εαυτό τους. Η θεωρία του Δαρβίνου επηρέασε διανοητές όπως ο Μαρξ όσο και τις επακόλουθες ριζοσπαστικές σκέψεις. Κανένας όμως δεν

διατήρησε την έμφαση του Δαρβίνου στη νοημοσύνη της ζωικής ζωής, την εξελικτική συνέχεια από τους μη ανθρώπους στην ανθρώπινη ζωή και στη βασική ισότητα μεταξύ όλων των ειδών. Όντας εξαιρετικά βολικός για μια ταξική κοινωνία, οι καπιταλιστές αρπάχτηκαν από τον Κοινωνικό Δαρβινισμό για να νομιμοποιήσουν και να φυσικοποιήσουν την εκμεταλλευτική τους κυριαρχία επί των εργατών. Επικαλούμενοι ψευδο-οικολογικές έννοιες όπως ο «ανταγωνισμός», η «πάλη» και η «επιβίωση του ισχυρότερου», οι υπερασπιστές του μπασταρδεμένου Δαρβινισμού χρησιμοποίησαν τη θεωρία της φυσικής επιλογής για να απεικονίσουν την κοινωνική ζωή σαν έναν αγώνα, μια μάχη και έναν πόλεμο, όπου τα τρόπαια καταλήγουν στην ελίτ των νικητών. Ο Κοινωνικός Δαρβινισμός και η ιδεολογία του «δικαίου του ισχυρότερου» διαπότισε τη συλλογική συνείδηση ώστε να ενδυναμώσει όχι μόνο την κυριαρχία ορισμένων ανθρώπων επί άλλων, αλλά επίσης και όλων των ανθρώπων επί των ζώων. Έτσι, με τη νοημοσύνη τους, την υποτιθέμενη ανώτερη ευφυΐα τους και τις τεχνολογικές τους δυνάμεις, οι άνθρωποι «σκαρφάλωσαν στην κορυφή της τροφικής αλυσίδας», όπως λέει και η δημοφιλής ρήση, και αφού υπερτερούν σε δύναμη, θεωρούν την εξουσία τους «δίκαιη».

Το θεωρητικό πλαίσιο που τροφοδοτεί τον σπισισμό, τροφοδοτεί και την καθημερινή πρακτική και έχει σαν αποτέλεσμα απερίγραπτα σκληρές μορφές κυριαρχίας, βίας και δολοφονίας. Τα ζώα στα πειραματικά εργαστήρια, στα βιομηχανικά εκτροφεία, στα εκτροφεία γούνας, στα εργοστάσια δέρματος, στους ζωολογικούς κήπους, στο τσίρκο, στα ροντέο και άλλους θεσμούς εκμετάλλευσης είναι η σημαντικότερη υποδουλωμένη και προλεταριακή δύναμη της σύγχρονης καπιταλιστικής κοινωνίας. Κάθε χρόνο, σε παγκόσμιο επίπεδο, είναι έγκλειστα, βασανίζονται και δολοφονούνται κατά δισεκατομμύρια. Οι πρώτες ύλες της ανθρώπινης οικονομίας, τα ζώα, γίνονται αντικείμενο εκμετάλλευσης για τη γούνα τους, τη σάρκα τους και τα σωματικά υγρά τους. Κλεμμένα από την άγρια φύση, έχοντας αναπαραχθεί και μεγαλώσει σε αιχμαλωσία, κρατούμενα σε κλουβιά και με αλυσίδες ενάντια στη θέλησή τους και χωρίς τη συγκατάθεσή τους, τα ζώα είναι κυριολεκτικά σκλάβοι, και απαραίτητα στοιχεία της σύγχρονης καπιταλιστικής δουλικής οικονομίας. Είναι τα καύσιμα χωρίς τα οποία οι εταιρικές και επιστημονικές μηχανές δεν μπορούν να λειτουργήσουν.

Κι ενώ τα νέα κοινωνικά κινήματα επιδιώκουν το τέλος των ιεραρχιών και νέες σχέσεις με το φυσικό κόσμο, οι πιο προοδευτικές και ριζοσπαστικές ομάδες, με λίγες

εξαιρέσεις, έχουν συστηματικά υποτιμήσει ή αγνοήσει την φρικτή δεινοπάθεια των ζώων ως τετριμμένο ζήτημα έναντι των ανθρώπινων δεινών, και εξαιτίας αυτού έχουν χλευάσει ή έχουν αποτρέψει το κίνημα της απελευθέρωσης ζώων που προέκυψε την δεκαετία του 70, από το να γίνει ένα από τα πιο δυναμικά, ισχυρά και διαδεδομένα παγκόσμια κινήματα. Αλλά η διεκδίκηση των δικαιωμάτων και της απελευθέρωσης των ανθρώπων και των ζώων δεν είναι ένα παιχνίδι μηδενικού αθροίσματος, όπου τα οφέλη για τα ζώα απαιτούν απώλειες για τους ανθρώπους. Η απελευθέρωση των ανθρώπων, των ζώων και της γης είναι αλληλένδετοι αγώνες που πρέπει να αντιμετωπιστούν ως ένας.

Η προκατάληψη και η μεροληπτική οπτική του σπισισμού μαστίζει μαζί με όλη την κοινωνία και το σύνολο των ελευθεριακών χώρων και κατ' επέκταση και τους ανθρώπους που περιβάλλουν τους χώρους αυτούς, και θέτει υπό αμφισβήτηση το βαθμό της ριζοσπαστικής, αντιθετικής, ή προοδευτικής φύσης των θέσεων και πολιτικών τους. Μια σειρά αβάσιμων, κατασκευασμένων μύθων που εύκολα καταρρίπτονται με βάση τη λογική και τα σύγχρονα επιστημονικά δεδομένα, τους οδηγούν σε μια εξόφθαλμη ασυνέπεια. Υποστηρίζουν αξίες όπως η ειρήνη, η πολιτική της μη βίας, η δικαιοσύνη και η ισότητα, ενώ στην καθημερινή τους ζωή εκμεταλλεύονται ζώα, προωθώντας την ιδεολογία του σπισισμού και αγνοώντας το ολοκαύτωμα που συμβαίνει ενάντια σε άλλα είδη απειλώντας σοβαρά ολόκληρο τον πλανήτη.

Οι κοινωνικοί οικολόγοι και οι «οικο-ανθρωπιστές» όπως ο Murray Bookchin καταδικάζουν την εκβιομηχάνιση της κακοποίησης και της δολοφονίας των ζώων, αλλά δεν αμφισβητούν ποτέ το υποτιθέμενο δικαίωμα της χρήσης ζώων για ανθρώπινους λόγους. Αγνοώντας τις επιστημονικές μελέτες που τεκμηριώνουν το λόγο, τη γλώσσα, τον πολιτισμό και την τεχνολογία μέσα στα διάφορα είδη ζώων, ο Bookchin προβάλλει την Καρτεσιανή-Μαρξιστική μηχανιστική άποψη για τα ζώα ως χαζά και άλαλα πλάσματα απαλλαγμένα λόγου και γλώσσας. Με αυτόν τον τρόπο και οι κοινωνικοί οικολόγοι αποτυγχάνουν να αντιληφθούν και να ενσωματώσουν στις θεωρίες τους τον αντίκτυπο της εκμετάλλευσης των ζώων στο περιβάλλον και στην ανθρώπινη κοινωνία και ψυχολογία. Καταλήγουν να ενστερνίζονται κοινές απόψεις με το Κίνημα Ευημερίας Ζώων, επιτρέποντας και καθιερώνοντας μερικές από τις πιο απερίγραπτες μορφές βίας απέναντι στα ζώα. Από την άλλη, η οικολογία αποκαλύπτει ότι οι άνθρωποι, οι οποίοι θεωρούν τον εαυτό τους ως την υψηλότερη μορφή ζωής, είναι στην πραγματικότητα μια προέκταση και ένα μέρος της φύσης και ενός απίστευτα πολυσύνθετου συστήματος σχέσεων, εντελώς εξαρτημένοι από τις μικρότερες,

και τις υποτιθέμενες χαμηλότερες και «άχαρες» μορφές ζωής. Ο γαιοσκώληκας, το σκαθάρι της κοπριάς, η πεταλούδα και τα βακτηρίδια είναι πολύ πιο κρίσιμα για τη δυναμική της Γης από τους ανθρώπους, που τουλάχιστον σε αυτό το κρίσιμο σημείο της κοινωνικής εξέλιξής τους είναι μια καταστρεπτική και αποδιοργανωτική δύναμη που απειλεί όλα τα συστήματα ζωής του πλανήτη.

Η κριτική της υπεροψίας του ανθρώπου πάνω στη φύση και της αποξένωσής του από αυτή, όταν ταυτόχρονα αποκλείει τα εκατομμύρια ζωικών ειδών που περιέχονται σε αυτόν, είναι σπισιστική, μωπική και ανεπαρκής. Είναι σαν να θέλει κανείς να ταυτιστεί με το σεβασμό στα ποτάμια και τα βουνά αλλά να συνεχίζει να θέλει να τρώει, να πειραματίζεται, να ντύνεται και να διασκεδάζει εκμεταλλευόμενος τα ζώα. Είναι σαφώς πιο δύσκολο να εξετάσουμε τον κρίσιμο ρόλο που παίζουν τα ζώα στη διατήρηση των οικοσυστημάτων και τις δραματικές περιβαλλοντικές συνέπειες της εκμετάλλευσης των ζώων, ακόμα και αφήνοντας στην άκρη πιο σύνθετα ζητήματα, όπως οι σχέσεις μεταξύ της βίας προς τα ζώα και της βίας προς άλλα ανθρώπινα πλάσματα. Επιπλέον, είναι πολύ ευκολότερο για κάποιον να προσεγγίσει το σεβασμό προς τη φύση μέσω της ανακύκλωσης, της φύτευσης δέντρων, ή της οδήγησης υβριδικών αυτοκινήτων από ότι να σεβαστεί τα ζώα με το να γίνει ένας βίγκαν που παύει να τρώει και να φοράει σώματα και προϊόντα ζώων. Και είναι ακόμα πιο εύκολο να χλευάσουμε ένα ζήτημα που προκαλεί τα ανθρωποκεντρικά, σπισιστικά και ανθρωπιστικά δόγματα που είναι τόσο βαθιά περιχαρακωμένα και στις σοσιαλιστικές και αναρχικές σκέψεις και παραδόσεις.

Η ηθική και λογική έκπτωση του Κινήματος Ευημερίας Ζώων, που ενώ καταδικάζει τον βασανισμό τους, δέχεται την δολοφονία τους, το διαφοροποιεί από την πιο ριζοσπαστική στάση του Κινήματος Απελευθέρωσης Ζώων, και αποτελεί ένα επικίνδυνο τέχνασμα και εμπόδιο κατά της ηθικής προόδου. Οι αγωνιστές του 19^{ου} αιώνα για την κατάργηση της δουλείας, δεν περιορίζονταν στην «υποχρέωση» του αφέντη να είναι καλός προς τους σκλάβους, στο να τους ταΐζει και να τους ντύνει καλά, ή να τους επιτρέπει επαρκή ξεκούραση. Αντίθετα, απαιτήσαν τη συνολική και απεριόριστη εξάλειψη της σχέσης αφέντη-δούλου, την απελευθέρωση των σκλάβων από όλες τις μορφές δουλείας. Ομοίως το Κίνημα Απελευθέρωσης Ζώων απορρίπτει τις θεσμικές και πρακτικές μεταρρυθμίσεις της σκλαβιάς των ζώων ως συνολικά ανεπαρκείς, και προσανατολίζεται στην πλήρη χειραφέτηση των ζώων από όλες τις μορφές ανθρώπινης εκμετάλλευσης, υποταγής και κυριαρχίας.

Μέσα από πλήθος μελετών και ένα χείμαρρο βιβλίων και δημοσιευμάτων η επιστήμη της «γνωστικής ηθολογίας» που μελετά τη νοημοσύνη των ζώων, έρχεται να ανατρέψει τη ρηχή κατανόησή μας για τα μη ανθρώπινα ζώα, αλλάζοντας συγχρόνως τη ματαιόδοξη εικόνα μας για εμάς, και ταυτόχρονα επιβεβαιώνει τα συμπεράσματα της κοινής λογικής και της αμερόληπτης παρατήρησης. Από την πρωτοποριακή εργασία του Donald Griffin στη δεκαετία του '80 μέχρι τις πρόσφατες μελέτες του Roger Fouts, του Frans de Wall, του Marc Bekoff, του Steven Wise και άλλων, η ηθολογία έχει καταδείξει ότι τα ζώα έχουν πολύ πιο σύνθετες σκέψεις, συναισθήματα και κοινωνικές ζωές από ότι οι περισσότεροι άνθρωποι τολμούσαν να φανταστούν. Οι επιστημονικές αποδείξεις, εργαλείο για την ριζοσπαστική δράση και σκέψη, είναι πλέον διαθέσιμες σε όλους και δείχνουν ότι τα μη ανθρώπινα ζώα έχουν κάθε συναίσθημα που έχουμε και εμείς, συμπεριλαμβανομένου του φόβου, της πίεσης, της μοναξιάς, της θλίψης, της ζήλιας, της αμηχανίας, της υπερηφάνειας, της ενσυναίσθησης, της αγάπης, της ευτυχίας και της χαράς.

Στις έντονες περιγραφές τους, ο Jeffrey Masson και η Susan McCarthy περιγράφουν πώς ο Michael ο γορίλας λάτρευε τον τραγουδιστή της όπερας Luciano Pavarotti· πώς η Hoku το δελφίνι πενθούσε για το θάνατο του Kiko, του συντρόφου της στο θαλάσσιο πάρκο, και πώς ο Flint ο χιμπατζής πέθανε από θλίψη εξαιτίας του θανάτου της μητέρας του, Flo. Είναι γνωστό το γεγονός ότι οι ελέφαντες πενθούν τους νεκρούς τους, θεσπίζουν τελετουργικά ενταφιασμού και φαινομενικά παρουσιάζουν μια συνειδητοποίηση της σημασίας και της μονιμότητας του θανάτου. Τα ζώα γνωρίζουν τη χαρά καθώς και τη θλίψη, και μπορούν να είναι εύθυμα καθώς και σοβαρά. Κατέχουν επίσης μια αισθητική αντίληψη και την αίσθηση του χιούμορ, όπως είναι εμφανές στη συμπεριφορά των πουλιών που ευχαριστιούνται να χορεύουν και στους χιμπατζήδες που λατρεύουν να χτυπούν τύμπανα, να πετάνε μπάλες και να ζωγραφίζουν.

Οι χιμπατζήδες, οι μακάκοι, τα δελφίνια, οι ελέφαντες και άλλα μη ανθρώπινα είδη, δεν

είναι μόνο ζώα, είναι *πολιτικά* ζώα, και αρκετά δεξιότεχνα και Μακιαβελικά. Παλεύουν για τροφή, χώρο, αναπαραγωγή και δύναμη και κοινωνική θέση. Σ

τις πολιτικές ζωές τους, λαμβάνουν συνειδητές αποφάσεις και στρατηγικές επιλογές, και μέσω ήχων, σχηματισμών ομάδων, συμμαχιών και προσφοράς ή απόσυρσης υποστήριξης, κάνουν ακόμη και συλλογικές ψηφοφορίες. Όχι μόνο έχουν τα μη ανθρώπινα ζώα πολιτισμό, τέχνη, τεχνολογία και ηθική, αλλά

αυτά τα έχουν ανακαλύψει

(ή υπήρξαν ενεργοί παράγοντες στην ανάπτυξή τους) μέσα στο κοινωνικό τους πλαίσιο, τις περιβαλλοντικές τους συνθήκες και περιορισμούς, και την εξελικτική δυναμική τους. Οι άνθρωποι δεν εφηύραν ούτε την ηθική και τη δικαιοσύνη, ούτε την πολιτική της επιβολής. Αυτές οι κοινωνικές συμπεριφορές εξελίχθηκαν σε ένα εξελικτικό πλαίσιο που προηγήθηκε κατά πολύ της ανθρώπινης προέλευσης. Μπορούμε να κατανοήσουμε πολλά για την ανθρώπινη συμπεριφορά, μόλις καταρρίψουμε τη θέση της μοναδικότητάς μας και σχετίσουμε τους ανθρώπους με τους πρωτεύοντες προγόνους τους. Εξετάζοντας τη φύση μέσω του διαστρεβλωμένου φακού του σπισισμού και της άγνοιας των σύγχρονων επιστημονικών εξελίξεων, δεν είναι δυνατόν να κατανοήσουμε είτε τα ανθρώπινα είτε τα μη ανθρώπινα ζώα με οποιοδήποτε επαρκή τρόπο.

Τα επιστημονικά συμπεράσματα της γνωστικής ηθολογίας θέτουν ηθικά ερωτήματα για τη θέση μας στο κόσμο και για την σχέση μας με τα μη ανθρώπινα ζώα, που η προοδευτική σκέψη, έχει παραλείψει ή αποφύγει να διερευνήσει. Φωτίζοντας όμως όλο και περισσότερο την φύση των μη ανθρώπινων ζώων, οι σπισιστικές αντιλήψεις χάνουν την διανοητική τους αξιοπιστία και τα άκαμπτα όρια μεταξύ των ανθρώπινων και των μη ανθρώπινων ζώων συνεχίζουν να συρρικνώνονται. Όπως κάθε φορά που εμφανίζεται μια ρωγμή στον ναρκισσιστικό χάρτη της πραγματικότητάς τους, οι άνθρωποι αναγκάζονται να επανεκτιμήσουν τη φύση του σύμπαντος, να επαναπροσδιορίσουν τη σχέση τους με αυτό, και να επαναφέρουν τη φιλοσοφική τάξη. Ο Richard Ryder, ο Άγγλος φιλόσοφος που εφηύρε τον όρο «σπισισμός», αναφερόμενος στα τέσσερα σημαντικά χτυπήματα στις ανθρωποκεντρικές και σπισιστικές ταυτότητες που προκλήθηκαν από τον Κοπέρνικο, τον Δαρβίνο, τον Φρόυντ και πρόσφατα την κυβερνητική μηχανική προτείνει πως «τώρα πρέπει να συνεχίσουμε αυτή τη διαδικασία με την απόρριψη του σπισισμού, μαζί με τις άλλες αυταπάτες ή τη μεγαλοπρέπειά μας, και να δεχτούμε τη φυσική μας θέση στον κόσμο».

Η τρέχουσα συζήτηση σχετικά με τη σκλαβιά των ζώων προκαλεί μια κρίσιμη διερεύνηση μέσα στην ανθρώπινη ψυχή που έχει φθαρεί από τη βία, την υπεροψία και την αλλοτρίωση, και βάζει επιτακτικά την ανάγκη για μια νέα ηθική και ευαισθησία που πηγάζει από το σεβασμό για κάθε ζωή